

Fróðleiksmolar vegna umsagnar um fjárlagafrumvarp 2022

Þróunin 2017-2021:

Verðlag hækkaði um	13,7%	
Lágmarkslaun hækkuðu um	25,4%	(Úr 280 þús. í 351 þús.)
Launavísitala hækkaði um	28,6%	
Ellilífeyrir hækkaði um	16,3%	(Úr 228.734 kr. í 266.030 kr.)

Kaupmátturinn:

Kaupmáttur lágmarkslauna jókst um	10,3%
Að meðaltali jókst kaupmáttur launa um	13,61%
Kaupmáttur ellilífeyris jókst um	2,3%

Ef ellilífeyririnn hefði haldið í við lágmarkslaunin frá 2017 þá væri hann nú í ár 286.832 kr. eða 20.802 kr. (7,8%) hærrí en hann er.

Nú er viðurkennt að í ár vantaði 0,8% eða kr. 2.054 á mánuði upp á að ellilífeyririnn næði að uppfylla þá ófrávíkjanlegu kröfu laganna að hækking milli ára sé aldrei lægri en hækking framfærsluvísitölu. Viðskiptavinir TR þekkja það að ef þeim skeikar í tekjuáætluninni þannig að þeir fái ofgreitt, þá eru þeir látnir endurgreiða hverja krónu. Maður skyldi ætla að sama ætti að gilda á hinn veginn, þegar ríkið vanáætla lífeyririnn, að þá yrði greidd viðbót en það stendur ekki til að gera skv. fjárlagafrumvarpinu. Það sem vangreitt var á þessu ári verður ekki bætt, en 0,8 prósentin eiga þó að koma inn á næsta ári, - einu ári of seint.

Krafa okkar

2022 fara lágmarkslaunin í kr. 368 þús., hækka um 17 þús. kr. eða 4,8%.Krafa okkar er að þessi sama krónutöluhækking, 17 þús. kr., komi ofan á upphæð lífeyrisins EFTIR að upphæð hans hefur verið hækkuð um 0,8 prósentin sem á vantaði í ár.

Þ.e.: 266.030 + 2.054 = 268.084; plús 17.000 gerir 285.084.

Samtals hækking frá upphæð ársins 2021 um 19.054 kr. eða 7,2%

Skýringar Hagstofu við launavísitölu:

„Launavísitala er mánaðarleg verðvísitala sem er reiknuð og birt á grundvelli laga nr. 89/1989. Vísitala fyrir vinnumarkaðinn í heild sinni hefur verið birt frá janúar 1989. Í frumvarpi með lögunum er kveðið á um að mældar skuli breytingar allra launabátta en tekið er fram að ekki sé ætlast til að breytingar á vinnutíma og samsetningu hans hafi áhrif á launavísitöluna, nema ef um sé að ræða samningsbundnar breytingar sem jafna má til launabreytinga. Við framkvæmd mælinga hefur því verið stuðst við það sjónarmið löggjafans að um sé að ræða verðvísitölu launa, án launakostnaðar, **þar sem vinnutíma og samsetningu hópsins sem liggur að baki útreikningum er haldið föstum á milli mælinga til að endurspeglar launabróun í landinu.**“

Þetta er athyglivert í ljósi þess að fjármálaráðuneytið telur ekki eiga við að nota launavísitöluna til að “taka mið af launabróun“ þegar hækking ellilífeyris milli ára er ákveðin, heldur þurfi að skera utan af henni eftir einhverjum óljósum viðmiðum og skálda upp eitthvað sem kallað er „meðaltaxtahækking á vinnumarkaðnum í heild.“

Ákvæðið í 69. gr. almannatryggingarlaganna

„Bætur almannatrygginga, (...), skulu breytast árlega í samræmi við fjárlög hverju sinni. Ákvörðun þeirra skal taka mið af launaþróun, þó þannig að þær hækki aldrei minna en verðlag samkvæmt vísitölu neysluverðs.“